

CUMA GÜNÜ SAAT DÖRT – John Foster’ın aynı adlı şiirinden uyarlama-

YARATIM SÜRECİNE İLİŞKİN NOTLAR

Duygu Seda Tomru

13 Mart – 19 Haziran 2004 döneminde Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı İpek Kıraç Öğrenim Birimi Tiyatro Kulübü ile sürdürdüğümüz çalışmaların sonucu olarak 22 Haziran 2004 tarihinde Güzelcehisar İlköğretim Okulu’nun tiyatro salonunda “Cuma Günü Saat Dört” (John Foster’ın aynı adlı şiirinden uyarlama) adlı kısa oyun sahnelenmiştir. Bu oyun, tüm katılımcıların katkılarıyla şiirden oyun metni uyarlama ve oluşan metni sahneleme aşamalarını kapsayan bir yaratım sürecinin ürünüdür.

Çocuklar ve gençlere yönelik tiyatro başlıklı atölye çalışmaları hazırlarken yaratıcı drama tekniklerini de içeren bir program oluşturmayı tercih ediyorum. Çünkü yazar ya da yönetmen odaklı ve ağırlıklı olarak sanatsal hedefleri olan bir gösteriye yönelik tiyatro çalışmalarının, katılımcılar için çok sınırlı bir yaratım olanağı sağladığını düşünüyorum. Oysa yaratıcı drama çalışmalarında en temel malzeme katılımcıların yaratıcılığı olduğundan bu teknikle geliştirilen programlar interaktif bir yaratım süreci yaşanmasını sağlar. Dolayısıyla yaratıcı drama tekniklerinden yararlanılarak çalışılan bir gösteri de sürekli değişebilir, değiştirilebilir ve yeniden yapılandırılabilir olma özelliğini taşır. Bu sayede de katılımcıların çok yönlü düşünebilmeleri, aynı konuya farklı açılardan bakabilmeleri ve yaratma cesaretlerinin harekete geçirilmesi sağlanır.

TEGV İpek Kıraç Öğrenim Birimi Tiyatro Kulübü ile çalışırken de sözünü ettiğim nedenlerle yaratıcı drama teknikleriyle desteklenen program içerikleri belirledim.¹

Bu program kapsamında eğitim döneminin ilk 8 haftalık kısmında grup dinamiğinin sağlanması, duyunun, bedeninin ve duyguların farkına varılması, empati, sosyal roller, kişisel ve toplumsal sorunlar, çatışmaların çözüm yolları ana başlıklarına yönelik temel çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Sonraki 6 haftada ise tüm katılımcıların yaratıcı katkılarının ürünü olacak bir kısa oyun yazma ve sahneleme amaçlı çalışmalar uygulanmıştır. Bundan sonra

¹ TEGV İpek Kıraç Öğrenim Birimi’nde Anadoluhisarı sakinlerinin çocuklarına yönelik Kişisel Gelişim, Toplumsal Yaşam, Dil-Sanat-İletişim, Tarih-Coğrafya-Kültür, Bilim ve Teknoloji ana başlıkları altında çeşitli eğitim programları ve etkinlikleri düzenlenmektedir. Sanat etkinlikleri kapsamında Eğitim gönüllüsü olarak sürdürdüğüm tiyatro çalışmalarına 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden oluşan bir grup katılmıştır.

okuyacağınız notlar şiirden oyun metni uyarlama ve oluşan metni sahnelemeye yönelik yaratım sürecine aittir.

a) Projenin Çıkış Noktası: Çağdaş Drama Derneği İstanbul Şubesi Başkanı Şadan Selvi'nin yaratıcı drama liderliği adaylarına yönelik eğitim programında yer alan bir çalışmasından çok etkilenmişim. John Foster'ın "Cuma Günü Saat Dört" adlı şiirden hareketle oluşturulan bu çalışma sonunda katılımcılar şiirde anlatılanlara benzer durumlar yaşayan öğrencileri olup olmadığını düşünmeye yönelmiş, öğrencileriyle empati kurma ihtiyacı duymuşlardı. Kendi öğrencilerimin de şiirde anlatılan çocukla empati kurmalarının, okuldaki arkadaşlarına karşı daha duyarlı ve özenli olmalarına yardımcı olacağını düşündüğümde bu şiirden hareketle bir proje geliştirmeye karar verdim.

b) Yaratım Sürecine Dair: İlk hafta tüm katılımcılara Şadan Selvi tarafından hazırlanan aşağıdaki metnin birer kopyasını dağıttıktan sonra, gruptakilerin bir süre sadece şiir ve sorulara odaklanmalarını istedim.

CUMA GÜNÜ SAAT DÖRT

Cuma günü saat dört sonunda evdeyim
Geçen koca bir haftayı unutma zamanıdır

Pazartesi teneffüste topumu kaptılar
Ve onu oyun sahasına fırlattılar

Salı sabahı geç geldim
Giriş kapısı arkasında bekleniyordum

Çarşamba öğleden sonra, oyun sırasında
Üzerime çamur sıçratıp, isim takarak benimle alay ettiler

Dün imtihan sonrası alay ettiler
Çünkü notlarım herkesinkinden daha düşüktü

Bugün, kitaplarımı yere düşürdüler

Ve yalan söylediğim için cezaya kondum

Cuma, saat dört sonunda özgürüm
İki gün boyunca bana bulaşamazlar

John Foster

“Şiiri yazan kim olabilir? Kız mı, erkek mi? Neden öyle düşünüyorsunuz? Nasıl bir çocuk? Acaba başına neler gelmiş? Kendini nasıl hissediyor? Sizce kimseye bu konudan söz ediyor mu? Bu konuda bir şeyler değiştirmek için çabalıyor mu? Hayırsa neden? Grup bu çocuğa bir isim verebilir mi?”

Düşünme süresi bitiminde çember oluşturacak şekilde oturarak şiir ve soruların yanıtları üzerine konuşmaya başladık. Katılımcıların çoğu şiirdeki çocuğun ezik ve pısrık bir erkek çocuğu olduğunu düşünüyorlardı. Kimi katılımcılar, çocuğun içinde bulunduğu durumu değiştirmek için en ufak bir çaba göstermediğine inanırken, kimileri de çocuğun ailesinin çok ilgisiz olduğunu ve tek başına karşılaştığı sorunları çözmesinin mümkün olmayacağı görüşünü savunuyorlardı. Tüm katılımcılar başlangıçta çocuk için *ezik*, *süzük*, *pısrık* gibi tanımlamalar da bulundular ancak bir isim vermeleri gerektiği hatırlatılınca *Yusuf Sazan* adının uygun olduğuna karar verdiler.

Daha sonra şiiri okurken en çok etkilendikleri anları doğaçlamalarını istedim. Öğrencilerin Yusuf'u iterek kitaplarını yere düşürdükleri, onunla dalga geçtikleri, öğretmenlerin Yusuf'a düşük not aldığını açıkladığı ve onu cezalandırdığı anları seçtiler.

Bu doğaçlamalar sırasında Yusuf'un okuldaki arkadaşları ve öğretmenlerinin ona karşı tutumunun nasıl olduğu belirginleşmişti. Hiçbir çocuk onunla arkadaş olmak istemiyor, hepsi onunla alay ediyorlardı. Öğretmenler ise Yusuf'a tembel, başarısız, pis ve terbiyesiz olduğu ön yargısıyla nedensizce bağırıp duruyor, haksız yere cezalandırıyorlardı. Hiçbir öğretmen ona neden başarısız olduğunu sormuyor, onun sorunlarını çözmek ya da yardımcı olmak için girişimde bulunmuyordu.

Daha sonraki çalışmalarda da Yusuf'un evde ve okulda yaşadıkları üzerine düşünmeye, aile bireyleri ve okul çevresi ile olan ilişkilerini doğaçlamaya devam ettik.

Aile'nin çocukları arasında ayrımcılık yapması genel bir sorun olarak beliriyordu. Aile zengin de olsa fakir de olsa diğer çocukla çok ilgilenen ama Yusuf'u ezen bir yapıda çiziliyordu. Abla, ağabey ya da kardeş rolüyle canlandırılan diğer çocuk, şımarık tutumuyla her zaman ailenin ilgi odağı olarak kalmayı beceriyor, Yusuf'a destek olmayıp onu ezmeye, dışlamaya çalışıyordu. Çocuklarla yarattıkları bu aile modelleri üzerinden tartışarak Yusuf'a böyle davranılmasının nedenlerinin ne olabileceği üzerine konuştuk. Bu sırada katılımcılardan birinin ilk sekiz haftalık çalışmalar içinde ele aldığımız sorunlardan birini anımsamasıyla tüm katılımcıların kabul ettiği bir aile modeli oluşmaya başladı. Aile üyeleri popüler olmak, meşhur olmak tutkusuna kapıldıkları için Yusuf ile ilgilenmeyeceklerdi. Bu temel durum dikkate alınarak aile ile ilgili yeni doğaçlamalar yapıldı.

Ailenin yapısı netleşmeye başladıktan sonra tekrar okul konulu doğaçlamalar yapılmaya başlandı. Katılımcılara “Okulda Yusuf'u anlamaya çalışan hiç kimse yok mu?” sorusunu yönelttim. Bunun üzerine Yusuf'a yardımcı olmaya, onu anlamaya çalışan ilgili bir öğretmen tipi doğaçlandı. Katılımcılar, ilgisiz öğretmen tipinin sayısal ders öğretmeni olmasını seçerlerken, ilgili öğretmen tipini de sözel ders öğretmeni olarak belirlediler.

John Foster'ın şiirini oyun içinde kullanmak istiyordum. Bu fikrimi katılımcılarla paylaşp onlara bunu nasıl yapabileceğimizi sorduğumda, şiiri Yusuf'un yazması fikri oluştu. Türkçe Öğretmeni onun şiir yazdığını fark edip ona destek olabilirdi.

Şiirden uyarılama yapmaya yönelik çalışmalarımızın 3. haftası sonunda oyunun olay örgüsü, kişiler ve sahneler aşağıdaki gibi netleşmişti:

1.SAHNE:

(Okul bahçesi) Yusuf ile dalga geçenler, iteleyip düşürenler v.b. görüntüler.

(Sınıf) Matematik dersi başlar. Semra Öğretmen yazılı notlarını okur. En düşük notu Yusuf almıştır. Arkadaşları Yusuf ile dalga geçer. Öğretmen yeni bir konuyu işlemeye başlar. Tahtaya bir şeyler yazmaktayken Hale ile Jale, Semra Öğretmen'in gözlüğünü düşürürler. Semra Öğretmen gözlüğünün kırıldığını fark edince çok sinirlenir. Öğrenciler suçu Yusuf'a atarlar. Semra Öğretmen, Yusuf'a çok kızar, veli toplantısında Yusuf'un ailesini kesinlikle görmek istediğini belirtir. Yusuf'a ceza verir. Zil çalar. Diğer çocuklar sınıftan çıkarken, Yusuf tahtanın başına geçip “Bir daha yalan söylemeyeceğim” yazmaya başlar. O sırada Esra Öğretmen, Yusuf'u görür, üzülmüştür ama bir şey söylemeden uzaklaşır.

2.SAHNE:

(Ev) Binnaz Hanım ve Suzan televizyon izlemektedirler. Anne, kızının bu yarışmalara katılırsa kesin birinci olacağı fikrindedir. Kızı da şöhret olmaya pek heveslidir. Ali Bey'i ikna etmenin bir yolunu bulmalıdırlar. O sırada Yusuf eve gelir. Çok üzgün görünmektedir. Okulda olanları anlatmak ister ama onu dinlemezler. Akşam televizyonda maç olduğunu hatırlarlar, Ali Bey'i ikna etmenin yolunu bulmuşlardır. Baba, gelir gelmez televizyonun başına oturur.

Yusuf, birkaç kez okulda olanları anlatmak ister ama kimse dinlemez.

Baba maçı izlerken, Binnaz Hanım ve Suzan uygun bir anı bulup izin almayı başarırlar. Aslında Ali Bey, neye "evet" dediğinin farkında değildir.

3.SAHNE:

(Sınıf) Esra Öğretmen, öğrencilerden şiir yazmalarını istemiştir. Sırayla şiirlerini okumalarını ister. Yusuf'un yazdığı şiiri beğenmiştir. Ders bitiminde Yusuf'u durdurur, okullar arası şiir yarışmasından söz eder. İlk aşama olarak okul içinde bir yarışma yapılacaktır bunun için her sınıftan bir öğrencinin şiir yazması gerekmektedir. Esra Öğretmen sınıfı Yusuf'un temsil etmesini uygun görmüştür.

4.SAHNE:

(Ev) Hopstar Yarışması çekim ekibi Binnaz Hanım ve Suzan ile görüşmektedir. Ali Bey, çekimin sonuna doğru eve gelir. Önce kendisinden izin almadıkları için sinirlenir ama kameraları görünce kızını övmeye başlar.

5.SAHNE:

(Sınıf) Semra Öğretmen, velileri toplantıya gelen öğrencilere teşekkür eder. Yusuf'a ailesinin niye gelmediğini, yoksa haber vermediğini mi sorar. Yusuf, o gün ailesinin işi çıktığını, ablasının yarışmaya katılacağını vb. söyleyince öğretmen iyice sinirlenir, diğer öğrenciler alay etmeye başlar. Semra Öğretmen, Yusuf'u Okul Müdürü'ne yollar.

(Sınıf dıŐı) Yusuf ağlamaklı, ne yapacağını ŐaŐırmıŐken Esra Öğretmen ile karşılaşır. Esra Öğretmen onu yatıŐtırır. Müdür'ün odasına birlikte gidip Yusuf'un evine telefon edecekler, her Şeyi çözümleneceklerdir. (Bu sırada sınıftakiler sessizce matematik dersini işleme devam ederler.)

(Ev) Binnaz Hanım telefona koŐar. Sadece Binnaz Hanım'ın konuşmalarını duyarız. Kızının Hopstar'a katılacağını, Pazar günü çekim olduğunu, Kızının ne kadar güzel, yetenekli olduğunu, bu yarışmayı kesinlikle kazanacaklarını vb. anlatır. Kendisinin ne kadar meşgul olduğunu Şu sıralar okula uğramaya vakti olmadığını belirtir ve sinirlenir. Konuşma sırasında Suzan moda dergisinden kıyafet seçmeye çalışmaktadır.

6.SAHNE:

(Ev)Yusuf okuldan döner. Anne, Esra Öğretmen telefon ettiği için çok kızmıŐtır,Yusuf'a bağırır.

7.SAHNE:

(Ev)Yusuf okuldaki ve evdeki huzursuzluğunu anlatan bir kabus görür, uyanır uyanmaz defterini alıp yazmaya başlar.

8.SAHNE:

(Okul) Esra Öğretmen ve Yusuf konuşmaktadırlar. Yusuf'un yazdığı Şiir okullar arası Şiir yarışmasına katılmaya hak kazanmıŐtır.

9.SAHNE:

(Ev) Tüm aile evdedir. Hopstar yarışması çekim ekibi eve gelir. Sancılı bir bekleyiŐ sonrası Suzan'ın ilk 50 finalist arasına kalamadığı öğrenilir

10.SAHNE:

(Ev)Yusuf evde yoktur. Kimse Cumartesi sabahı Yusuf'un nereye gittiğini bilmemektedir. Yine haylazlık yapmaya gittiğini düşünürler. Baba biraz yatıŐmıŐtır, kızının diğer

yarışmalara katılmasına izin vermekte, onu motive etmektedir. Ailece televizyonun karşısına geçerler. Kanalları değiştirirlerken tanıdık bir ses, bir yüz görürler.

Canlı yayında Sunucu, Yusuf ile konuşmaktadır. Çok gerçekçi, içtenlikle yazılmış bu şiir ile birincilik kazandığı için tebrik eder, ailesinin burada olup olmadığını sorar. Bu sorusuna cevap alamaz. Yusuf'tan şiiri bir kez daha okumasını ister. Esra Öğretmen'e teşekkür eden Yusuf yazdığı şiiri okur. Esra Öğretmen gururla dinler, alkışlar.

Tüm bunları televizyondan izleyen aile oldukça şaşırmış, dona kalmıştır.

Olay örgüsü, kişiler ve sahneler yukarıdaki şekliyle netleştikten sonra tekrar her sahenin doğaçlanmasına ve sahne metnine yönelik bir çalışmanın yapılmasına başlandı. Kimin hangi rolü oynayacağı ve repliklerin ne olacağı netleştirildi. Dekor, kostümler, aksesuarlar, oyunun müzikleri belirlendi. Her oyuncu kendi giysilerinden oyun için uygun olacağını düşündüğü birkaç öneri sundu ve seçimi birlikte yaptık. Kabus sahnesinde kullanacakları maskelerini her bir katılımcı kendisi yaptı. Gösteri gününden önceki son alışma Güzelcehisar İlköğretim Okulu tiyatro salonu'nda yapıldı ve böylece bir genel prova alınmış oldu.

Yukarıda anlattığım yaratım süreci sonunda oluşturulan sahne metni ise aşağıdaki gibidir. Gösteri sırasında katılımcıların rahat olması açısından bazı replikler netleştirilmeyip o an doğaçlanmasına olanak tanınmıştır:

CUMA GÜNÜ SAAT DÖRT

(John Foster'ın aynı adlı şiirinden uyarlama)

Sahne ortadan ikiye bölünmüştür. Bir taraf sınıf, diğer taraf ise Sazan ailesinin oturma odasıdır. Okul Bahçesi ise seyirci koridorudur.

1.Sahne: Okul bahçesi – sınıf.

Hale: Bizim ki geliyor baksana.

Jale: Ne kadar komik değil mi?

Hale: Biraz eğlenmeye ne dersin?

Jale: Kesinlikle evet. Aklından neler geçiyor? Anlat bakalım.

(Fısıldaşrlar. Yusuf'u gözlemekteirler. Okul bahçesinde tek başına yürüyen Yusuf'a doğru ilerlerler, bilerek çarparlar. Yusuf düştüğünde, kitapları, defterleri etrafa saçılır. Hale ile Jale, ona bakarak kıkırdarlar, Yusuf eşyalarını toplayıp yerden kalktığı sırada tekrar çarparlar. Yusuf, toparlanmaya çalışırken zil çalar. Tüm çocuklar sınıfa koşarlar.)

Semra Öğretmen: Günaydın çocuklar.

(Yusuf, ürke ürke kapıyı çalıp sınıfa girer.)

Semra Öğretmen: Yine benden sonra sınıfa girdiğinin farkındasın değil mi? Her gün de geç kalınmaz ki?

Yusuf: Öğretmenim ben...

Semra Öğretmen: Mazeret dinlemek istemiyorum. Sus. Vaktimizi daha fazla harcamadan geç otur yerine!

(Sınav notları açıklanır, en düşük notu Yusuf almıştır.)

(Bu sırada Hale ve Jale yine kıkırdamaktadırlar.)

(Semra Öğretmen, matematik dersini işlemeye başlar. Hale'yi tahtaya kaldırmış, problem çözdürmektedir. O sırada Yusuf, çöp atarken, Jale, öğretmenin eşyalarını düşürüp yerine oturur. Öğretmen, arkasına döndüğünde Yusuf'u ayakta görünce ona kızar.)

Semra Öğretmen: Kim düşürdü eşyalarımı? Gözlüğümün camı da çizilmiş. Hanginiz yaptı bunu?

Hale ve Jale: Yusuf yaptı Öğretmenim.

Semra Öğretmen: Niye yerinde değilsin sen? Eşyalarımı ne hakla karıştırıyorsun?

Yusuf: Sadece kalemimin ucunu açıyordum, başka bir şey yapmadım.

Semra Öğretmen: Arkadaşların otururken eşyalarımı düşüremezler herhalde! Özür dileyeceğine bir de yalan söylüyorsun. Utanmaz. Teneffüse çıkman yasak. Sınıfta kalıp tahtaya yüz kere "Bir daha yalan söylemeyeceğim." yazacaksın. Pazar günkü veli toplantısına da ailen mutlaka gelecek!

(Zil çalar. Diğer çocuklar sınıftan çıkarken, Yusuf hakkında konuşup gülüşürler. Yusuf, tahtanın başına geçer, tahtayı silip, "Bir daha yalan söylemeyeceğim." yazmaya başlar.)

Semra Öğretmen: Teneffüs sonunda tekrar sınıfa gelip kaç kez yazdığını kontrol edeceğim haberin olsun.

(Semra Öğretmen'in sözlerini işiten Esra Öğretmen, sınıf kapısından içeri bakar, Yusuf'u görür, üzülmüştür ama bir şey söylemeden uzaklaşır.)

2.Sahne: Ev.

(Binnaz Hanım ve Suzan, televizyon izlemektedirler.)

Suzan: Anneciğim. Şu kızlar ne güzel meşhur oldular yaa. Keşke ben de olabilseydim.

Binnaz Hanım: Güzel kızım senin onlardan bir eksiğin yok ki. Valla hepsinden güzelsin maşallah. Şimdi sen yarışıyor olacaktın valla bir numara olmuştun. Tüm kanallar Suzan diye peşinden koşardı, evimize gelip bizimle röportajlar yaparlardı. Ayyy... Valla ne güzel olurdu. Ben de seninle kanal kanal dolaşırdım.

Suzan: Evet ama ben onlar gibi hopstar yarışmasına katılamam ki.

Binnaz Hanım: Niye katılamayacakmışın güzel kızım. Senin fazlan var eksiğin yok valla.

Suzan: Ama babam izin vermez .

Binnaz Hanım: Sen o işi hiç dert etme kızım. Düşünelim, babanı ikna etmenin bir yolunu buluruz mutlaka.

(Dikkatle izlemeye devam ederlerken Yusuf eve gelir. Çok üzgün görünmektedir.)

Yusuf: Anneciğim, bugün okulda...

Binnaz Hanım: Görmüyor musun oğlum televizyon izliyoruz. Sus şimdi sonra anlatırsın.

Yusuf: Ama Semra Öğretmen...

Suzan: Annem sana ne dedi, sussana biraz.

(Yusuf kenara çekilir. Diğerleri televizyon izlemeye devam eder.)

Suzan: Buldum! Bu akşam maç var anneciğim. Maç sırasında babamla konuşsak.

Binnaz Hanım: Aferin sana akıllı kızım. Hadi kalk hemen hazırlanalım babanı bu akşam hoş tutmak gerek.

(Binnaz Hanım süslenir, Suzan hazırlanırlar. Ali Bey eve gelir.)

Binnaz: Hoş geldin kocacığım. Yorgun olmalısın. Gel şöyle bacaklarını da uzat. Kızım babanın birasını da getir.

Ali: Ben de maça yetişemeyeceğim diye koştura koştura geldim. Neyse ki yetiştim.

Tatlı kızım teşekkür ederim.

Yusuf: Babacığım bugün okulda Semra Öğretmen dedi ki...

Ali: Maç başlıyor şimdi oğlum sonra anlatırsın.

(Ali Bey, Binnaz Hanım, Suzan maçı izlemektedirler. Yusuf aynı odada ders çalışmaya çabalamaktadır. Babanın tuttuğu takım gol atar, çok sevinçlidir.)

Binnaz: Nasıl gol attılar kocacığım valla süper oynuyor bizim çocuklar. Bizim kızımız da süper değil mi?

Ali: (Tüm dikkatiyle televizyonu izlemekte, eşinin ne söylediğine dikkat etmeden onaylamaktadır.) Hııı...Hııı... Tabii karıcığım.

Binnaz: Kızımız da televizyona çıksa onunla da gurur duysak diyorum.

Ali: Hııı...Hııı... Tabii karıcığım.

Binnaz: Yani yarışmaya katılmasında sakınca yok değil mi kocacığım?

Ali: Hııı...Hııı... Tabii karıcığım.

(Binnaz Hanım ve Suzan birbirlerine gülümserler.)

3. Sahne: Sınıf

Esra Öğretmen: Yazmanızı istediğim şiirler hazır mı çocuklar? Hazır ise şimdi sırayla herkesin yazdığı şiirleri dinleyelim. İlk kim okumak ister?

Hale: Ben okuyabilir miyim öğretmenim?

Esra Öğretmen: Tabii, Haleciğim okuyabilirsın.

Hale: Mevsimler

Sonbaharda yapraklar yere düşerler

İlkbaharda yapraklar yeşerirler

Kışın yapraklar yere düşerler

Yazın yapraklar ağacında kalır

Esra Öğretmen: Teşekkürler Haleciğim. Şimdi kim okumak ister. Jaleciğim sen okur musun?

Jale: Yapraklar

Sonbaharda yapraklar sarıdır

Kışın yapraklar dökülürler

İlkbaharda yapraklar yeşerirler

Yazın yapraklar hala yeşildirler

Esra Öğretmen: Hale ile birlikte çalıştınız galiba. Yine de teşekkürler. Yusufcuğum sen okur musun lütfen?

Yusuf: Kitaplarım

Bilgiyle, macerayla, hüznle, güzellikle dolu kitaplarım var benim kütüphanemde

İnatla, hırsla, dostlukla mücadele eden kahramanlar, arkadaşım olup çıkıyor,

Hiç yalnız bırakmıyor.

Kitap, en iyi arkadaşım

Kimi zaman ağlatıp, kimi zaman güldürüyor,

Kimi zaman heyecanla, merakla bekletiyor

(Yusuf şiirini okurken Hale ve Jale hem şaşırır hem de kıskanırlar.)

Esra Öğretmen: Çok teşekkürler Yusufcuğum. Ne kadar güzel bir konu seçmişsin. Gerçekten de kitaplar çok yararlı ve iyi dostlar.

(Zil çalar, öğrenciler teneffüse çıkarken Esra Öğretmen, Yusuf'u durdurur.)

Esra Öğretmen: Yusufcuğum yazdığın şiiri çok beğendim. Okulumuzda şiir yazma yarışması düzenlenecek ve her sınıfı bir öğrenci temsil edecek. Bence bizim sınıfı sen temsil etmelisin. Senin okul konulu çok güzel bir şiir yazabileceğine inanıyorum.

Yusuf: Teşekkür ederim öğretmenim ama yazabilir miyim, bilmiyorum.

Esra Öğretmen: Ben yazabileceğinden eminim. Gerçekten istersen ve kendine inanırsan yazabilirsin. Hem önümüzde bir aydan fazla zaman var. Bence denemeden vazgeçmemelisin. İstersen biraz düşün sonra karar ver olur mu?

Yusuf: Peki öğretmenim.

4.Sahne: Ev

Hopstar Muhabiri: Suzan, bize Hopstar'a niçin katılmak istediğini anlatır mısın?

Suzan: Birgün Hopstar'ı izliyorduk. Annem benim yarışmacılardan hiçbir eksiğim olmadığını söyledi.

Binnaz Hanım: Valla benim kızım çok güzel, çok yetenekli. Bugüne kadar yarışan gençlerin hepsinden daha iyi. Ne de olsa benim kızım. Ben de gençliğimde bir güzellik yarışmasında birinci seçilmiştim. Tabii kızım da bana çekmiş.

Hopstar Muhabiri: Anlıyorum hanımefendi. Suzan, sen bir hopstar olabilir misin?

Suzan: Evet buna inanıyorum. Çünkü...

Binnaz Hanım: Kesinlikle bir hopstar olabilir. Bir yıldız gibi parıldadığını görmüyor musunuz? Tıpkı annesi gibi... Siz benim şimdi böyle görüldüğüme bakmayın ben gençken...

Hopstar Muhabiri: Anlıyorum hanımefendi. İzleyicilerimize bir şeyler söylemek ister misin Suzan?

Suzan: Onlar için bir şarkı söylemek istiyorum.

Binnaz Hanım: Güzel kızım şimdi, herkese ne kadar güzel ve yetenekli olduğunu gösterecek. Hazır olun, birazdan onun doğuştan bir star olduğunu, benden aldığı parıltısını hepimiz göreceksiniz.

Hopstar Muhabiri: Sahne senin Suzan.

(Suzan şarkı söyleyip dans etmeye başlar. Bu sırada kapı çalar. Yusuf kapıyı açar. Ali Bey gelmiştir.)

Ali Bey: Ne bu gürültü oğlum? Konuklarımız mı var?

Yusuf: Ablam Hopstar'a katılacak ya onun için...

Ali Bey: Ne Hopstar'ı oğlum. Bir Hopstarımız eksikti. Benden habersiz yine neler oluyor bu evde.

(Ali Bey sinirli sinirli içeri geçer. Muhabir kendisine yönelince birden bire yumuşayıverir.)

Hopstar Muhabiri: Siz de Suzan'ın babası olmalısınız. Sizce Suzan, bir hopstar olacak mı?

Ali Bey: Tabii ki benim kızım her şeyi başarır. Ben her zaman ona destek oldum, bu yarışmaya katılması için de ben teşvik ettim zaten. Kızım azmini ve zekasını benden almıştır. Ben hep başarılı oldum. Göreceksiniz kızım da bir numara olacak.

5.Sahne: Sınıf – Okul Bahçesi

Semra Öğretmen: Derse başlamadan önce, velileri toplantıya gelenlere çok teşekkür ediyorum. Durumu iyi öğrencilerin hepsinin velileri gelmişti zaten. Başarısız olanlarsa sanırım ailelerine haber vermediler. Yusuf, ben sana aileni kesinlikle toplantıda görmek istiyorum dememiş miydim?. Haber vermedin değil mi?

Yusuf: Söylemeye çalıştım ama...

Semra Öğretmen: Yine ne mazeret uyduracaksın?

Yusuf: Bir şey uydurmuyorum öğretmenim. Ablam Hopstara katılacak da şu sıralar onun için meşguller. Pazar günü de evde çekim vardı.

Semra Öğretmen: Şu hayal gücünü derslerinde de çalıştırsan hiç fena olmazdı. Hep yalan hep yalan! Daha geçen gün sana bu yüzden ceza vermedim sanki. Ne yapsam fayda etmiyor bıktım artık. Yürü müdürün yanına, ne halin varsa gör.

(Yusuf sınıftan çıktığında Esra Öğretmen ile karşılaşır.)

Esra Öğretmen: Ne oldu, Yusuf? Niye sınıfta değilsin?

Yusuf: Müdür'ün odasına gitmem gerekiyor, Öğretmenim.

Esra Öğretmen: Niçin?

Yusuf: Semra Öğretmen, yalan söylediğimi düşünüyor ama gerçekten evimizde Hopstar çekimi vardı, ablam için gelmişlerdi.

Esra Öğretmen: Tamam Yusuf, üzülme. İstersen birlikte gidelim Müdür'ün odasına. Evine telefon eder, ailenle konuşuruz. Böylece hiçbir sorun kalmaz. Anlaştık mı?

Ev.

(Telefon çalmaktadır.)

Binnaz Hanım: Alo, buyrun.../ İyigünler, Esra Hanım.../ Veli toplantısı mı? / Söyledi tabii de o gün evimizde Hopstar çekimi vardı. Benim güzel kızım Hopstar olacak inşallah yani onun için meşguldük sizin anlayacağınız./ Valla şu sıralar pek vaktimiz olacağını sanmıyorum. Kızım ile ilgilenmem gerek, babamız da çok yoğun çalışıyor. Hatta şu an sizinle telefonda konuşmam bile kızıma ayıracağım zamandan çalmak demek. Lütfen bunu anlayışla karşılayın. Şu yarışma bitsin, kızım Hopstar olsun tabii uğrarım.İyi günler dilerim.

(Telefon konuşması sırasında Suzan moda dergisinden giysiler göstermektedir.)

Binnaz Hanım: Valla bu çocuk beni öldürecek birgün. Görüyorsun değil mi? Bizi nasıl rezil etti. Kim bilir okulda yine ne yaramazlıklar yaptı ki öğretmeni arayıp niye veli toplantısına gelmediniz diye hesap soruyor? Sanki mecburuz! Ayyy... valla bu çocuk beni öldürecek birgün.

Suzan: Üzülme anneciğim, sakin ol. Rahatla biraz lütfen. Haydi sen bana yardım et. Birlikte yarışma için hangi giysileri alacağımızı seçelim.

6. Sahne: Ev.

(Yusuf okuldan gelir.)

Binnaz Hanım: Geldiniz mi küçük bey? Bana bunları da mı yaşatacaktın oğlum? Ablan hiç böyle utandırmadı bizi. Yine kimbilir neler karıştırdın?

Yusuf: Anneciğim valla ben bir şey yapmadım.

Binnaz Hanım: Bir şey yapmadıysan niye telefon ettiler oğlum. Sen bilmiyor musun şu sıralar ne kadar meşgul olduğumuzu. Bir de senin için koşturamayız değil mi? Valla bazen ne yapacağımı şaşıyorum. Yani hem sen, hem ablan, hem baban, hem ev işleri hangi birinize yetişeceğimi bilemiyorum artık. Ama bugün telefonda öğretmenin sesini duyunca başımdan kaynar sular indi sanki. Açıklıyorum, kadın dinlemiyor. Hala 'bir ara okula uğrasanız diğer öğretmenlerle konuşsanız' diyor. Sanki biz seninle hiç ilgilenmiyormuşuz gibi davrandı. Ayyy... Hatırladıkça fena oluyorum valla. Ayyy... Sen en iyisi çekil gözümün önünden oğlum, seni gördükçe iyice kötü oluyorum.

Suzan: Evet Yusuf, annem haklı. Tam rahatlamış, her şeyi unutmuştu. Sen geldin yine sinirlendi. En iyisi sen bu akşam hiç sesini çıkarma, görünme.

7. Sahne:

(Yusuf oturma odasındaki yatağını hazırlar ve yatar. Uykuya daldığında önce yumuşak bir müzik eşliğinde iki oyuncunun mavi tüller ile tatlı tatlı dansettiğini görürüz. Ansızın bu dans kesilir ve Maskeli oyuncular aşağıdaki replikleri söyleyerek Yusuf'u gittikçe daralan bir çember içine sıkıştırırlar.)

Semra Öğretmen: Yalancı

Suzan: Çok yetenekliyim ya sen?

Hale: Salak, salak

Esra Öğretmen: Şiiri yazmalısın

Binnaz Hanım: Yeter artık uğraşamam senle

Jale: Yusuf yaptı öğretmenim

Ali Bey: Beceriksiz

Hale-Jale: Hayalci Yusuf, hayalci Yusuf

Yusuf:Yeter! (diyerek uyanınca maskeli oyuncular hemen sahne dışına kaçarlar. Yusuf, sakinleştikten sonra defterini kalemini alıp yazmaya başlar.)

8. Sahne: Okul

Esra Öğretmen: Tebrik ederim, Yusuf. Yazdığın şiir okulumuzun seçici kurulu tarafından çok beğenildi. İl genelinde yapılacak okullar arası yarışmada senin şiirinin okulumuzu temsil etmesine karar verildi. Birkaç hafta sonra yarışma sonuçlarının açıklanacağı törene katılmamız gerekecek. İstersen aileni arayıp bu haberi vereyim. Onlar da yanında olmak isterler herhalde.

Yusuf: Ailemle ben konuşurum, siz telefon etmeyin lütfen. Çok teşekkür ederim öğretmenim.

9. Sahne: Ev.

Hopstar Muhabiri: Sevgili izleyiciler bu akşam yine Suzan'ın evindeyiz. Az sonra jüri üyelerimiz ile telefonda görüşeceğiz ve Suzan'ın 50 finalistten biri olup olmadığını öğreneceğiz. Ancak önce Suzan ve ailesine neler hissettiklerini sormak istiyorum. Sizce Suzan 50 finalistten biri olmuş mudur?

Ali Bey: Kızım bence bunu hak ediyor. Çünkü çok azimli ve yetenekli.

Binnaz Hanım: Valla onun doğuştan bir yıldız olduğunu saygıdeğer jüri üyeleri mutlaka fark etmiştir bence.

Hopstar Muhabiri: Peki sen ne düşünüyorsun Suzan?

Suzan: Şu an o kadar heyecanlıyım ki düşünemiyorum bile. Tabii ki Hopstar olmayı çok istiyorum.Umarım jüri üyeleri bana bu şansı tanırlar.

Hopstar Muhabiri: Telefon çalıyor. Suzan telefonu açar mısın, lütfen.

Suzan: Sağolun iyiyim, sadece çok heyecanlıyım./ Peki./ Tamam./ Dinliyorum./ Anladım./ Her şey için çok teşekkürler.

Hopstar Muhabiri: Evet, Suzan. Şimdi bizlere ve televizyonunun başında merakla bekleyen izleyicilerimize sonucu açıklar mısın?

Suzan: Şey, ben. Üzgünüm anne. Üzgünüm baba.

Hopstar Muhabiri: Bu sözler 50 finalistten biri olmadığın anlamına mı geliyor?

Suzan: Evet, çok üzgünüm.

(Binnaz Hanım fenalaşır. Ali Bey ve Suzan onunla ilgilenirlerken, Hopstar ekibi hemen onlardan uzaklaşıp odanın başka bir köşesinde çekim yapmaya devam ederler.)

Hopstar Muhabiri: Biz de çok üzgünüz. Evet sayın izleyiciler Suzan ve ailesi ne yazık ki büyük bir hayal kırıklığı yaşıyorlar şu anda. Onları daha fazla üzmemek için biz evden ayrılıyoruz. Az sonra başka bir adayın evinde tekrar sizlerle buluşacağız. Bakalım sırada kim var ve o 50 finalistten biri olacak mı?

10. Sahne: Ev.

(Binnaz Hanım, Ali Bey ve Suzan televizyonun karşısındadırlar.)

Ali Bey: Gel tatlı kızım. Yeter, üzülme artık. Günlerdir evin tadı tuzu iyice kaçtı.

Binnaz Hanım: Baban haklı kızım hem bak yeni bir sürü yarışma başlıyor. Onlara da başvururuz yeter ki sen gül artık.

Suzan: Ama babam bir daha yarışmaya filan katılmak yok diyor.

Binnaz Hanım: Yok kızım sen yanlış anlamışsın değil mi babası?

Ali Bey: Tabii tatlı kızım ben sen üzülmeysin diye öyle demiştim ama çok istiyorsan...

Binnaz Hanım: Ben sana demedim mi güzel kızım, bak baban başka yarışmalara da katılmana izin veriyor. Sen gel haydi şöyle yanımıza otur da bakalım şu yeni yarışmalara. Birlikte hangisine başvuracağına karar verelim. Gerekirse hepsine sırayla katılırsın güzel kızım.

Ali Bey: Kardeşin nerede? Onu da çağır?

Suzan: Sabah erkenden çıkmış herhalde babacığım.

Ali Bey: Ne demek sabah erkenden çıkmış? Bir şey söylemedi mi bu çocuk?

Binnaz Hanım: Dün akşam bir şeyler söyledi ama o sırada “Bir Yıldız Doğuyor” yarışmasını izliyorduk tam anlamadım. Okulda bir yarışma mı ne varmış. Şu eve telefon eden öğretmeninden de bahsetti ama... Neyse Bey, Suzan sence hangi yarışmaya katılsın?

(O sırada sahne önünde Yusuf, Canlı Yayın Sunucusu yerlerini almışlardır. Esra Öğretmen ve Semra Öğretmen de izleyici konumundadırlar.)

Suzan: Aaaa! Anne, Baba! Şu televizyondaki çocuk Yusuf değil mi?
(Canlı yayın başlar.) (Aile canlı yayın sırasındaki tepkilerini doğaçlar.)

Sunucu: Tebrikler Yusuf. Çok güzel ve etkileyici bir şiir yazmışsın.
Birincilik ödülünü almanın mutluluğunu ailenle paylaşmak ister misin? Onları da sahneye çağırabiliriz?

Yusuf: Onlar, bugün gelemediler. Çok önemli bir işleri vardı da.

Sunucu: Peki... İstersen sözü daha fazla uzatmadan şiirini dinleyelim. Sahne senin!

Yusuf: Şiirimi okumadan önce Esra öğretmenime desteği ve ilgisi için çok teşekkür etmek istiyorum.

CUMA GÜNÜ SAAT DÖRT

Cuma günü saat dört sonunda evdeyim
Geçen koca bir haftayı unutma zamanıdır

Pazartesi teneffüste topumu kaptılar
Ve onu oyun sahasına fırlattılar

Salı sabahı geç geldim
Giriş kapısı arkasında bekleniyordum

Çarşamba öğleden sonra, oyun sırasında
Üzerime çamur sıçratıp, isim takarak benimle alay ettiler

Dün imtihan sonrası alay ettiler
Çünkü notlarım herkesinkinden daha düşüktü

Bugün, kitaplarımı yere düşürdüler
Ve yalan söylediğim için cezaya kondum

Cuma, saat dört sonunda özgürüm
İki gün boyunca bana bulaşamazlar

TEGV İpek Kırac Öğrenim Birimi Tiyatro Kulübü

Beliz Budak
Hande Dinçer
Gökhan Erdem
Yeliz Gök
Dilşad Güldoğan
Tugay Kaşitoğlu
Ayşegül Kul
Sümeyye Yaman
Çağla

Abstract

This article aims to explain the process of creativity of primary school students in a creative-drama workshop realized at Güzelcehisar Primary School on 22nd June 2004. In the workshop, with the participants the poem titled On Friday At Four O'clock by John Foster, that tells about a child having problems at school, was adapted to stage by using the methods of creative drama and theatre in education.